

Guía Docente				
Datos Identificativos				2019/20
Asignatura (*)	Vanguardia e Literatura		Código	613584115
Titulación	Mestrado Universitario en Literatura, Cultura e Diversidade (plan 2016)			
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Letras			
Coordinación	Valcarcel Lopez, Maria Eva	Correo electrónico	eva.valcarcel@udc.es	
Profesorado	Valcarcel Lopez, Maria Eva	Correo electrónico	eva.valcarcel@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Estudo avanzado dos procesos culturais de ruptura no sistema literario, atendendo a dialéctica de continuidade e ruptura na literatura e a arte. Indagarase no concepto de vangarda histórica e posvangarda y profundizarase esta indagación co estuo particularizado de exemplos de renovación estética nun contexto interdisciplinar.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Integrar os estudos literarios nun contexto cultural mais extenso que trascenda os límites dunha soa lingua e/ou nación, atendendo á diversidade cultural
A4	Aplicar as técnicas de análise cultural en contextos diversos
A6	Coñecer e valorar a diversidade cultural, con especial atención aos ámbitos hispánico e galego-portugués
A8	Comprender os procesos históricos dos estudos literarios e culturais e os seus cambios de paradigma
A9	Aplicar as técnicas de análise cultural respetando os fundamentos ideolóxicos presentes en contextos diversos
A10	Analizar e interpretar textos, aplicando diferentes modelos teóricos e xenéricos
A12	Ser capaz de desenvolver un enfoque orixinal e creativo na investigación avanzada no ámbito dos estudos literarios e culturais
B4	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións(TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da vida
B6	Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñibles para resolver problemas cos que deben enfrontarse
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade
B10	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C1	Adquirir capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva
C2	Traballar de maneira interdisciplinar en entornos diversos
C3	Demostrar un compromiso ético coas desigualdades
C4	Promover o entendemento intercultural desde a comprensión da diversidade
C5	Integrar coñecementos de campos de estudos diversos
C6	Aplicar coñecementos e habilidades na resolución de problemas en entornos novos o non familiares en contextos interdisciplinares
C7	Desenvolver habilidades cognitivas avanzadas (capacidade de síntese, análise e pensamento crítico) relacionadas co desenvolvemento e a creación dun perfil investigador
C8	Adquirir a capacidade de concebir e deseñar proxectos de investigación con rigor académico
C9	Desenvolver habilidades de xestión da información para propósitos académicos e de investigación

Resultados da aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título

Cofecer as posibilidades de investigación que se describen a partir do estudo da vangarda histórica de principios do século XX, e a ua proxección na cultura contemporánea.	AM1 AM4 AM6 AM8 AM9 AP1 AI1	BP5	CM2 CM3 CM4 CI2
Ser capaz de distinguir as referencias a vangarda histórica na contemporaneidade. Ser capaz de describir e analizar o fenómeno vangardista desde a súa orixe, o contexto que o impulsou, a súa proposta teórica e o pensamento que a sustenta, atendendo a súa formulación interdisciplinar, con especial atención a relación entre escritura e pintura.		BP1 BP3 BP4 BP7	CM1 CM5
Ser capaz de reflexionar sobre os instrumentos teóricos para a interpretación dos exercicios vanguardistas e a súa particular realización na literatura.	AM4 AM6 AM8 AP1 AI1	BP3	CM6 CI1 CI2 CI3
Ser capaz de diferenciar a importancia da teoría crítica e estética no acontecer dos proceso sociais.	AM8 AM9 AP1 AI1	BP1	CM2 CM4 CM5 CM6 CI1 CI2 CI3

Contidos	
Temas	Subtemas
Cuestións iniciais A vangardas históricas. Introducción.	Principios teóricos e filosóficos. Interdisciplinaridade e internacionalidade.
Os manifestos artísticos	Poética dos manifestos
A vangarda literaria. Crítica e documentos.	A recepción do futurismo en América O estridentismo mexicano O ultraísmo arxentino O creacionismo chileno O surrealismo.
4. A vangarda e a súa pervivencia na arte actual.	Teoría e práctica.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Obradoiro	A1 A4 A6 A10 A8 A9 B10 C2 C5 C6 C9	7	14	21
Actividades iniciais	B6 B7 B8	2	2	4
Investigación (Proxecto de investigación)	A12 B4 C1 C3 C4 C7 C8	1	33	34
Sesión maxistral	A4 A8 B8	5	11	16
Atención personalizada		0		0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	O obradoiro consta dunha serie de exercicios prácticos diversos nos que se persigue o dominio da disciplina mediante a práctica e a metodoloxía. Os alumnos farán comentarios, manipularán textos, farán exposicións e articulacións de ideas conrecreación intelectual dos contextos históricos e situacións comunicativas, agás da reflexión estética e a contextualización socio-histórica.
Actividades iniciais	Presentación do contido e avaliación dos coñecementos previos do alumnado, así como avaliación da súa disposición fronte a materia. Valoración das necesidades específicas do alumnado.
Investigación (Proxecto de investigación)	Orientado á aprendizaxe do alumnado mediante a realización de actividades de carácter práctico a través das que se propoñen situacións que requiren ao estudante identificar un problema obxecto de estudo, formulalo con precisión, desenvolver os procedementos pertinentes, interpretar os resultados e sacar as conclusións oportunas do traballo realizado. No proxecto de investigación amósanse as habilidades logradas no obradoiro e as outras metodoloxías utilizadas e ponse de manifesto a autonomía fronte a aprendizaxe.
Sesión maxistral	Nestas sesións daránse as claves teóricas e describiránse conceptos básicos para fixar as nocións fundamentais que se precisan para o desenvolvemento do resto das metodoloxías de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Investigación (Proxecto de investigación)	O deseño e a posta en marcha do proxecto de investigación precisa a relación individual co aluno, o que hai que escoitar e facilitar os medios teóricos e técnicos para que poida deseñar un proxecto de interés.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Obradoiro	A1 A4 A6 A10 A8 A9 B10 C2 C5 C6 C9	Valorarase a participación e o desenvolvemento satisfactorio das actividades propostas na aula e do mesmo xeito as tarefas encargadas para fora da mesma.	50
Sesión maxistral	A4 A8 B8	Valorarase a participación activa nas sesións.	10
Investigación (Proxecto de investigación)	A12 B4 C1 C3 C4 C7 C8	Valorarase a orixinalidade e a efectividade da proposta de traballo de investigación. Tamén a seu modo de plantexamento e a realización final. Será importante a redacción e/ou exposición claras e cunha linguaxe axeitada a un exercicio avanzado.	40

Observacións avaliación

No obradoiro valorarase a eficacia e na resolución dos problemas propostos e a orixinalidade para plantexar outros novos para resolver en grupo.; terase en conta a vontade de interdisciplinaridade na respostas e nas propostas.

Valorarase tamén a correcta exposición oral e escrita dos traballos que se propoñan. Na sesión maxistral esíxese unha resposta activa, participando nos coloquios e debates que se propoñan o final das mesmas. Terase en conta a situación particular dos alumnos con dispensa académica nas dúas convocatorias, dando un tratamento particularizado a cada caso no momento en que sexa presentado, para o que é preciso que o alumno se presente o seu caso ante o profesor antes do inicio da docencia. A avaliación incluírá, a lo menos, unha proba mixta. A avaliación da segunda convocatoria farase mediante unha proba mixta que pode incluír un traballo de investigación. Do mesmo xeito se procederá na convocatoria de decembro. Se un alumno non presenta o traballo de avaliación ou non se presenta o examen na convocatoria extraordinaria recibirá a calificación de non presentado.

Fontes de información

Bibliografía básica	- BECERRA,E;VALCÁRCEL,E. y otros (2013). El surrealismo y sus derivas. Madrid, Abada - BENJAMIN,W. (1971). Sur le langage general et le langage humain. Paris, Denoel - BRIHUEGA et al. (1996). Historia de las ideas estéticas contemporáneas. Madrid, Visor - BURGER,P. (1978). Teoría de la vanguardia. Barcelona, Península - CALINESCU (1991). Cinco caras de la modernidad. Madrid,Tecnos - ORTEGA,J. (1998). El principio radical de lo nuevo. México, FCE - PAZ, O. (1974). Los hijos del limo. Barcelona, Seix Barral - SWARTZ,J. (1991). Las vanguardias hispanoamericanas. Madrid, Cátedra - VIDELA DE RIVERO, G., (1990). Direcciones del vanguardismo hispanoamericano. Mendoza, Cuyo - YURKIEVICH, Saúl (1984). La moviediza modernidad. Barcelona, Muchnik - YURKIEVICH, Saúl (1984). A través de la trama. Barcelona, Muchnik - WENTZLAFT_EGGBERT,H (1991). La vanguardia europea en el contexto hispanoamericano. Berlin, Vervuert Facilitarase bibliografía específica seleccionada polo profesor e de acceso restrinxido.A selección proposta inclue textos teóricos en antoloxías.
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías